

הגדה של פסח סדר בסדר

פתח דבר

כבר חלפה שנה שלמה של קורונה עלינו. מעגל חיים שלם. כמו שזה נראה עכשיו- האור בקצה המנהרה כבר זורח עלינו, ומאיר את דרכנו. בעזרת ה' ובזכות אנשים רבים שהקדישו את השנה החולפת למלחמה בנגיף החמקמק. קשה לדמיין מה תשאיר לנו הקורונה עם לכתה מעמנו בקרוב בעז"ה, אבל נראה, שדבר מרכזי שנוכל לקחת ממנה, הוא היכולת שלנו להיות יותר עם עצמנו, בסגר מהעולם החיצון, המביא לפתיחות דווקא עם הקרובים לנו ביותר, ובעיקר- עם נפשנו אנו שנשכחה בסערת החברתיות שסחפה אותנו בעידן שלפני.

מתנה זו, יכולה להיות פיצוי על הקושי שליווה כל אחד ואחד מאיתנו, בשנה החולפת. היא יכולה וצריכה לשמש כלי לפיתוח האישיות שלנו המבוססת על הכרות עצמית, ויכולת לפתח שיח פנימי אמיתי.

מתוך תקווה זו, מצורפת ההגדה שלפניכם, שנכתבה בחופזה בערב פסח תש"פ, כשרבים נאלצו להסב לראשונה לבדם לליל הסדר, ורבים אחרים - עמדו לערוך לראשונה ליל סדר למשפחתם. התקווה - שהשנה נוכל להסב בחוגים רחבים יותר, לא מייתרת את ההגדה הזו. כי כאמור - המטרה של כל חוויה רוחנית היא הנפש פנימה, גם כאשר היא מתרחשת במעגלים רחבים יותר.

יהיו הדברים גם לזכרם של אלפים מבני עמנו, שלדאבון לב- לא יזכו להסב עמנו השנה לליל הסדר בעטייה של המגפה. זכרון כולם לברכה.

ערב פסח תשפ"א

ישנן הגדות רבות מספור מאות כל אור - פירושים ומאמרים, הסברים והדרכות הלכתיות, מארתה של הגדה זו היא להציע כיוון חשיבה ועבודה פנימית בתוך הסדר. שהרי זה עיקרן של הלילות.

ההגדות נכתבו (שנה שעברה תש"פ) בחיפזן של כניסה לבידוד ויצירת מצאית של אנשים רבים המתמודדים לראשונה עם ערכת שאלות סדר ועצמם, ואפילו לבד ממש. תקוותי שהן תהיינה לעזר בזמן מיוחד זה, ואבקש סליחה מראש אם נפלו טעויות של תוכן או צורה בדברים. אמן

יהודה אמת - נפש יהודי

הגדה של פסח

קִדְשׁ, וְרֹחֵץ, כְּרֹפֵס, יַחַץ, מַגִּיד, רֹחֵץ, מוֹצֵיא מִצְּהַר,
מָרוֹר, כּוֹרֵךְ, שְׁלַחַן עֹזֵר, צְפוּן, בְּרַךְ הַלֵּיל נִרְצָה

קִדְשׁ

מוזגים כוס ראשון. המצות מכוסות.

קידוש. קדושה משמעותה- הזכרה, ייחוד. הרי את מקודשת לי- הרי את מיוחדת אך ורק לי. ייחוד היוצר הזכרה מכל מה שסביב, ומאפשר התייחדות עם נקודת המרכז שבפנים. כדי להגיע לחיבור נקי ומאשגל- אל בני הטג להיות מקודשים, כדי להגיע לחיבור עם מלך העולם- אנחנו, עם ישראל צרכים סביבנו את זמנות הקדושה, וכדי להתרומם מבענינו לילי הסדר- אנחנו צרכים לקדש את לילי החג.
נעצום את העיניים ונחשוב אל מה עושה את הילכה לשונה אזכור משאר הילכות, ונסה לעת במחשבה אל מה שיש לי עם הקב"ה, אך ורק לי. אלו.

-סא

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנוּ מִכָּל עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן, אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה זְמַן חֲרוּתֵנוּ, מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכָר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, וּמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךָ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', מִקְדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְמַנִּים.

לֵילי לְהַפְסִיק הַרְבֵּה- נִתְרַכַּ וְנִחְשָׁד- כִּמֵּה אֵל שְׁאֵנֵנוּ חִיִּים- עַם בְּטָמֵן הַמִּיּוֹחָד הַזֶּה!

-סא

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲיֵינוּ וְקִיָּמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזְמַן הַזֶּה.

שׁוֹתָה בְּהִסִּיבַת שְׂמַאל וְאֵינוּ מְבַרֵךְ בְּרַכָּה אַחֲרוֹנָה.

עם הטעם של היין בפה, נעצור לרגע וניכר שהיין משמח לבב אנוש, ובכך כוחו עם לחבר בין בני אדם. היכולת לחבר נעצת מהמחשבות שיש מסיר מהדעת שלנו. עם כשאנו לבד- אנחנו יכולים להעזר ביי כדי להסיר עיכובים ולכבות שיש בינו ובין היכולת לבד עם הקב"ה, ולהרגיש איתו - קרובים קרובים.

וּרְחֵץ

נוטלים את הידים ואין מברכים "על נטילת ידים".

נאלת הידיים ורחיצתם, נעצת מהותן של הידיים השגירות שנתן לאלה המעשה. באמצעותן אנו מוציאים את רצוננו לפועל, ומשנים את העולם באופן מעשי. אבל היחס הזה הוא דו סטרי. הידיים עלולות להביא אל תוכנו את הדברים הפחות טובים שמסתובבים בחוץ גם כשהם בלתי נראים...
תק כפי נעזב הידיים, נתנו ונחשוב אל דבר אחד שאנו רוצים לשאוף מהקשר שנתן מהעולם-
ורק אז-

נִרְפֵּס

לוקח מן הכרפס פחות מכזית - כדי שלא יתחייב בברכה אחרונה - טובל במי מלח, מברך "בורא פרי האדמה", ומכווין לפטור בברכה גם את המרור. אוכל בלא הסבה.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה.

לקראת תחילת קריאת ההגדה, אנו פוגשים לראשונה את המצות, לחם העוני. שתי משמעויות יש לו לעוני: הראשונה - לחם שזונו עליו (אומרים עליו) דבר הרבה, הגדה שלמה. והשנייה - עניות כפשוטה. לפני שאנו מתחילים לענות דברים, אנו מסמיים סימן נוסף של עוני - השבירה. שכן עני דרכו בפחוסה ולא בשלמה. עניות היא לא זהירות מסכנות, היא הצמנות וזה הזמן להיזכר באמתתו של הרבי מקוצק - "אין דבר יותר שלם מלב שזר", ולהזין ששבר הוא בעצם הזנה שאיתה חלק משלם, הזנה שדווקא מסתרת כשאנו יחד פיזית, דווקא בעיניים פקוחות נתנו במצוה הנשברת, נתחדר ונתגעגע לני פחד אל הקרובים הרחוקים מההווים שלם אחד איתנו.

ומתוך כך נעייץ -

יחז

בוצע את המצה האמצעית לשתיים, ומצפין את החצי הגדול לאפיקומן.

מגיד

מגלה את המצות, מגביה את הקערה ואומר בקול רם:

כל שנה כשאנו מכריזים על פתיחת בתנו לכל דבר, מתענז הירחור - אולי זה כבר מאוחר? הרי כלם כבר מסומים... והשנה - הרי ממש אסור לפתוח ולהזמין! על כרחנו נכאן את ההזמנה פנימה, אל לבנו שיהיה פתוח לכל מי שצריך לב, אל אזנינו שתהינה קשובות לכל רחש של מחסור. נתכאן.

אל נאמר, כן כן, בקול רם שישמע עד מעמקי הלב -

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים.

כל דכפין ייתי וייכל, כל דצריך ייתי ויפסח.

השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל.

השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

מסיר את הקערה מעל השולחן. מוזגין כוס שני. הבה שואל:

לפני תחילת ההגדה נתנו דברי הרמב"ם בהלכות ליל הסדר - "היה לבדו שאם לא מצא מה שנתנה הליכה הנה". נכאן שכאורה לשאלה ותשובה צריך שנים. רק כאורה. העבודה היותר משמעותית היא ליצור שיח בתוכנו. ננסות להזדהות ולהרגיש את השאלה, לקלוף מעלנו שנים של הרעל וצנינות ולחזור אל הלבבות התמימה, הפוקחת עיניים גדולות, מתרגשת מכל השינויים ומכל החדש שסביב, ופונה אל עצמנו ושאלת -

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה - כלו מצה.

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות - הלילה הזה (כולו) מרור.

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת - הלילה הזה שתי פעמים.

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין - הלילה הזה כלנו מסבין.

מחזיר את הקערה אל השולחן. המצות תהיינה מגלות בשעת אמירת ההגדה.

כשהשאלות עומדות כל הזמן מול עינינו- מה נשתנה?! אנו נגשים אל התשובה, אבל לפני התשובה- הקדמה. הקדמה שבאה להבהיר את מטרת הליכה הנה ואת תכלית השינויים. ההבהרה בקיצור- ליל הסדר לא בא להוסיף לנו ידעות ומוצאות על יציאת מצרים. ניתן בהחלט לנלות מדרשים חדשים ולהעמיק בפרשנות לטקסטים קדומים, אבל העיקר הוא- הלכו! מטרעו הליכה היא להגיע להרגשה עם חיות פנימית המצוהה עם היוצאים מעצרות לחירות, הדרך להרגשה זו יכולה לעזור בחידוש של ידע שבלתנו, אבל אסור לה להעזר שם! העזרה היא החייאת העוצרות ההיסטוריות והפיכתן למציאות מורגשת עכשווית, בניסוח חז"לי תמציתי- "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא (!!!) יצא ממצרים". ראויה היא החוש החזק ביותר. חובה עלינו לראות, וכדי לעזור את הלכו והתחושה, צריך להשתמש בכלים שלו- החושים. לשנות ולכאול רק מצה, לשנות ולכאול מחר, לשנות ולהסב.

את העזרה הנאת של החייאת הרגש קל ונעים אולי לעשות ביחד כמוויה משפחתית, אבל ניתן בהחלט, לעשות אותה לבד. וכמו שהבחנו- ייתכן שאפילו בהצלחה יתרה. עכשיו לא נעצום עיניים, כי צריך לקרוא הרבה, אבל בהחלט נחיל לבאונן את כלי הרגש לקניטת הרשמים שיצורו אותנו. בתוך הקטעים מפוארות הערות קישור שיציעו אל העיקרון שהוסבר- להרגיש בן חורין. לא רק לדעת

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ובזרע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. לכן הדבר נגע לנו אישית, זה סיפור עכשווי לא ידעה הסאורית ואפילו כלנו חכמים כלנו נבונים כלנו זקנים כלנו יודעים את התורה מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. (כי הנשא הוא לא הידעה של התורה ושל הסיפור, אלא הצורך והיכרות לחוות אותו, וחוויה לא קשורה הרי לחכמה ותבונה) וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

(והנה ספור המאחיש את העיקרון): **מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה, עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית. אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות. (האמירה של יציאת מצרים בלילה, משמעותה הסימלית היא הברכה הזאלנה בתוך מצב של חושך וזלאת הסתירה בין המצב הסובב לתוך הכבירה, בעייתית דווקא כשאנו מנסים לחוות את הזאלנה, לא כשאנו רק למדים עליה), עד שדרשה בן זומא, שנאמר, למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך הימים. כל ימי חייך הלילות. וחכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא לימות המשיח:**

ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא.

כְּנֵגַד אֲרִבְעָה כְּנֵים דְּבִרָה תּוֹרָה:

שימו לב לארבעת הנינים- ההדגלים ביניהם אינם הדגלים של I.Q ויכולת קליטה. הפכו של החכם אינו הטיפש אלא הרשע. ההדגלים בתוך רביעיית הנינים מתבטא ביחס הנפשי הפנימי אל סיפור היציאה ממצרים, יחס המתבטא אצל החכם בהתלהבות חיונית, אצל הרשע בהגשות דחיה וזלזול, אצל התם באדישות וזה שאינו יודע לשאול- מרגיש אבל לא יכול לעדד נכון את התלוצה. כמו שאמרת- הכל לבד פנימה.

אַחַד חָכָם, וְאַחַד רָשָׁע, וְאַחַד תָּם, וְאַחַד שְׂאִינוּ יוֹדַע לְשֹׂאֵל.

חָכָם מָה הוּא אוֹמֵר? מָה הַעֲדוֹת וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם. וְאַף אֶתָּה אָמַר לָו כִּהְלֹכֹת הַפֶּסַח: אֵין מִפְּטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן:

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר? מָה הַעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם. לָכֶם - וְלֹא לָו. וְלִפִּי שֶׁהוּצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכָּלָל כִּפָּר בְּעֶקֶר. וְאַף אֶתָּה הִקְהָה אֶת שְׁנֵינוּ וְאָמַר לָו: "בְּעֵבֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצִאתִי מִמִּצְרַיִם". לִי וְלֹא לָו. אֵלֹו הִיָּה שָׁם, לֹא הִיָּה נִגְאָל:

תָּם מָה הוּא אוֹמֵר? מָה זֹאת? וְאַמְרַתְּ אֵלָיו "בְּחֹזֶק יָד הוּצִיאָנוּ ה' מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים".

וְשְׂאִינוּ יוֹדַע לְשֹׂאֵל - אֶת פֶּתַח לָו, שֶׁנֶּאֱמַר, וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעֵבֹר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצִאתִי מִמִּצְרַיִם.

יכול מראש חודש? תלמוד לומר ביום ההוא. אי ביום ההוא יכול מבעוד יום? תלמוד לומר בבעבור זה - בבעבור זה לא אמרתי, אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניה. (ש"ז- ח"ז הסיפור הוא רק כאשר הוא בא להעיר את החוש, והחוש מתעורר מן המצה והמחר האנוחם לפניו).

כאן אנו נעשים לסיפור היציאה ממצרים עצמו, ובעצם מתחילים כבר מהירידה אליה. אבל צריך להבין שהסיפור הוא בעצם סיפור יצירתו של העם היהודי מראשיתו, והוא סיפור המדגיש את מעורבותו של הקב"ה בכל שלב ושלב - "ואקח את אברהם... ואולך... וארבה... ואתן...". הכל בהכוננתו. המטרה של יצירת העם היהודי, היא קיום של אומה שלמה השייכת ונקראת על שם זורא העולם. כל התנהלותה מהטריטוריה הראשונה בימי האבות, דרך ההריון מצרים והלידה ביציאה- הכל מתנהל בצורה שונה מאשר אצל עמים אחרים- זו היא הארצות ומשפחות האדמה. אנון ע"ה. תוך כדי קריאת הקטע, ננסה להתחבר להבנה שאנו שייכים לקב"ה לבד, והוא השומר את צדענו, ומן ההבנה- אל הרגש הנפלא של ביטחון מתמסר- "אם לא ג'יית וד'ומ'תי נפשי כ'מ'א עלי אמו כ'מ'א עלי נפשי" (תהילים ק"א)

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבדתו, שנאמר:

ויאמר יהושע אל כל העם, כה אמר ה' אלהי ישראל: בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם, תרח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען, וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק, ואתן ליצחק את יעקב ואת עשיו. ואתן לעשו את הר שעיר לרשת אתו, ויעקב ובניו ירדו מצרים.

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲשֵׁב אֶת הַקֶּץ, לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר:

וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם, יָדַע תִּדְעַ כִּי גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְעִבְדוּם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וְגַם אֶת הַגּוֹי הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אָנֹכִי וְאַחֲרָי כֵן יֵצְאוּ בְּרִכְשׁ גָּדוֹל.

מַכְסָה הַמִּצְוָה וּמַגְבִּיחָה אֶת הַכּוֹס בִּידוֹ, וְאוֹמֵר:

אִמְנָן כְּתוּב פֶּה "אֲאוֹמֵר", אֲזַל לָא הֵהֱדַמְנַת הַרְאוּשׁוֹנָה לְשִׁיר הַלֵּילָה. וְאִפְשָׁר בְּהַחֲלָא לַעֲשׂוֹת לְאִתָּא גַם לְבַד. אִין מִי שְׁמַפְרִיעַ לְקִצְצֵי שְׁלֵק, וְלִמְעִינָה שְׁאִתָּה אֹוֵה. הַשִּׁיר וְהַיְנַחוּן מְעִימֵי אֵלֵינוּ מְעֻלְמָת גְּזוּהִים מְאֹד, כִּי אֲוֹמֵר הַלְאָוּן מְוִילְנָא, וְהִם יִכְלִימ לְקַחַת אֹוֵתָא לְשֵׁם כְּמוֹ שְׁאִמֵּר הַגֵּזֶל שֶׁל אֲוֵ, וְגַם אֲנַחְנָא הַקְטִינִים יוֹדְעִים שְׁאִין כְּמוֹהֵם לְחַמֵּם אֶת הַחַח. אֲזַל לֹא אֶהֱתִיִּישׁ, לְעִצְמוֹ עִינִים, אֲנַחְנָא-

**וְהִיא שְׁעֵמֻדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ.
שְׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ,
אֶלָּא שְׁבָכָל דּוֹר וָדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתָנוּ,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילָנוּ מִיָּדָם.**

יְנִיחַ הַכּוֹס מִיָּדוֹ וַיִּגְלֶה אֶת הַמִּצּוֹת.

הקטע הזא שהאזא אב הסיפור, ממצאס אב ארבעה פסוקים הוצמרים אב יב מציאי הביכרים לבית המקדש. הסיבה שאנחנו לא מספרים את הסיפור מתוך הסיפור המקורי מספר שמות, היא הרצון לבאן את הסיפור לתוצאה של- ההודאה. ננסה להסתכל אב כל הסיפור מתוך מצאא של המציא את ביכרי אדמתו כקרבן תודה. נבין שתכליתו של הסבל המתאר אב הוא להביא אותנו אל הארץ הטובה, אבב החלב והדבש.

כפי שנכלל להכנס אל תוך הסיפור ולחיות אותו, אנו יכולים להיעזר בפריטי ציוריים המוצאים בשפע במדרשים ובמפרשי התורה, אבל הדרך היותר טובה, היא פשוט להפעיל את הדמיון. להתרכז בפסוקים ובדרכות המוצאות בהמשך, ולצייר אותם מאל עינינו. זה יכול להיות נפלא בשאיננו לבד והזמן בידינו, ואין מי שיערבב את הצלמים בציר המתקדם. אצל המאמץ לצייר את האיורים אורז למעורבות בסיטואציה, אבל אחרי שהתאוננה בהירה לנו, כדאי לנסות ולהוסיף את עצמנו כניצבים ופועלים בתוכה. לראות את עצמנו! שוב נשאל בתוך התיקסט הערות מכאונות, שיטענו לנו בהחייאת הכתוב.

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו: שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ולבן בקש לעקור את הכל. שנאמר:

אַרְמֵי אֲבִד אָבִי, וַיְרֵד מִצְרַיִם וַיִּגַּר שָׁם בְּמִתֵּי מִעֵט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל, עֲצוּם וָרֵב.

(הפסוק הראשון אסוק בירידה למצרים והתקססות בני ישראל שם)

וַיְרֵד מִצְרַיִם - אָנוֹס עַל פִּי הַדְּבֹר. (ועקב רצה רק לראות את יוסף ולחזור לארץ כנען, אבל התעללות נוצאות דרשה ממנו באמצע הדרך למצרים להשתקט שם, נצימין ארצ טקן שליליה אחד משנה את מרכז חייו לארץ חדשה)

וַיִּגַּר שָׁם - מְלֻמֵּד שֶׁלֹּא יָרַד יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהַשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֲלָא לְגוֹר שָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמְרוּ אֵל פְּרַעֲהוּ, לְגוֹר בְּאֶרֶץ בְּאֵנוּ, כִּי אֵין מְרַעָה לְצֹאן אֲשֶׁר לְעַבְדֶּיךָ, כִּי כָבֵד הָרַעַב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן. וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עַבְדֶּיךָ בְּאֶרֶץ גִּשְׁן.

בְּמִתֵּי מִעֵט - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִם, וְעַתָּה שְׂמֵךְ ה' אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֵב.

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי - מְלֻמֵּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מִצְיָנִים שָׁם. (נראה מאלנו קבוצה לאומית שחיה כמיצוט הלוע בתוך חברה לאומית אחרת, אבל זאת שומרת על ייחודיות משלה לפחות בסממנים חיצוניים)

גָּדוֹל עֲצוּם - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמֵאד מְאֹד, וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אֹתָם. (חצי"ל- שנולדו ששה בכרס אחד, היינו ששיה בכל לידה. ננסה רק לצימין איך היה נראה שם ליל סדר...)

וָרֵב - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: רִבְבָה כְּצֻמַּח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיךָ, וַתְּרַבֵּי וַתִּגְדְּלִי וַתִּבְאֵי בַעֲדֵי עַדִּים, שְׂדֵים נִכְנוּ וַשְׁעָרָךְ צִמַּח, וְאֵת עָרֶם וְעָרֶיהָ. וְאָעֵבֵר עָלֶיךָ וְאָרְאֶךָ מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיָךְ, וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיָךְ חֵיי, וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיָךְ חֵיי

וְיָרְעוּ אֶתְנוּ הַמִּצְרִים וַיַּעֲנוּנוּ,

וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה.

(הפסוק השני עוסק בשיעבוד מצרים וזכור הרב שמ, בחלק
הגה יקל יותר לראיין את המציאות בהסתמך גם על ההיסטוריה
הקדומה יותר אלינו...)

וירעו אתנו המצרים - כמו שנאמר: הבה נתחכמה לו פן ירבה, והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו, ועלה מן הארץ.

ויענונו - כמה שנאמר: וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם. ויבן ערי מסכנות לפרעה. את פתם ואת רעמסס.

ויתנו עלינו עבדה קשה - כמו שנאמר: ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך.

וּנְצַעַק אֶל ה' אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע ה' אֶת קִלְנוּ,

וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ וְאֶת עֲמַלְנוּ וְאֶת לַחֲצֵנוּ.

(הפסוק השלישי מתאר את הפניה של העם אל הקב"ה מתוך
קושי השיעבוד, והפניה האלוהית בחירה בדמות התבוננות בשל
המדרגה אליו היום העם מצרים)

ונצעק אל ה' אלהי אבותינו - כמה שנאמר: ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים, ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו, ותעל שועתם אל האלהים מן העבדה.

וישמע ה' את קלנו - כמה שנאמר: וישמע אלהים את נאקתם, ויזכור אלהים את בריתו את אברהם, את יצחק ואת יעקב.

וירא את ענינו - זו פרישות דרך ארץ, כמה שנאמר: וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים. ואת עמלנו - אלו הבנים. כמה שנאמר: כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל הבת תחיון.

ואת לחצנו - זו הדחוק, כמה שנאמר: וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אתם.

וַיּוֹצֵאֵנוּ ה' מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה, וּבְזֹרַע נְטוּיָה,

וּבַמָּרָא גָדֹל, וּבַבְּאִתּוֹת וּבַמִּפְתִּיּוֹת.

(הפסוק הרביעי עוסק ביציאה מצרים בהתייחס לעיקר
למכת בכורות יש כאן מקום להרבה מחשבה על התמסרות
מרכות יסוד של עם ומדינה - "ובכל אלוהי מצרים אעשה
שפטים...". (ראיין איך נראים החיים כך.)

ויוצאנו ה' ממצרים - לא על ידי מלאך, ולא על ידי שרף, ולא על ידי שליח, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו.

שנאמר:

**וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, וְהִכִּיתִי כָּל
בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה, וּבְכָל אֱלֹהֵי
מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים. אֲנִי ה'.**

וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה - אֲנִי וְלֹא מִלְאָךְ;

וְהִכִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם - אֲנִי וְלֹא שְׂרָף;

וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים - אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ;

אֲנִי ה' - אֲנִי הוּא וְלֹא אֲחֵר.

**בְּיַד חֲזָקָה - זֶה הַדָּבָר, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה יַד ה' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשֹׁדֶה, בְּסוּסִים, בְּחֲמָרִים,
בְּגַמְלִים, בְּבִקְרָא וּבְצֹאן, דְּבַר כְּבֹד מְאֹד.**

וּבְזֵרַע נְטוּיָה - זֶה הַחֶרֶב, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְחָרְבוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ, נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם.

**וּבְמוֹרָא גָדוֹל - זֶה גְלוּי שְׁכִינָה. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר, אוּ הִנֵּסָה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת לוֹ גוֹי מִקְרֹב גוֹי
בְּמִסּוֹת בְּאֵתָת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזֵרַע נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדוֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
לְכֶם ה' אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֵיכֶם.**

וּבְאֵתוֹת - זֶה הַמַּטָּה, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְאֵת הַמַּטָּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ, אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֵת הָאֵתָת.

וּבְמִפְתִּים - זֶה הַדָּם, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ.

כְּשֹׁאוֹמֵר דָּם וְאֵשׁ וְתִימְרוֹת עֵשֶׂן, עֵשֶׂר הַמְּכוֹת וְדַצ"ךְ עַד"שׁ בְּאַח"ב - יִשְׁפּוֹךְ מִן הַכּוֹס מַעַט יַיִן:

דָּם וְאֵשׁ וְתִימְרוֹת עֵשֶׂן.

**דָּבָר אַחֵר: בְּיַד חֲזָקָה - שְׁפָטִים, וּבְזֵרַע נְטוּיָה - שְׁפָטִים, וּבְמוֹרָא גָדוֹל - שְׁפָטִים, וּבְאֵתוֹת -
שְׁפָטִים, וּבְמִפְתִּים - שְׁפָטִים. אֵלּוֹ עֵשֶׂר מְכוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְוִיִּם בְּמִצְרַיִם,
וְאֵלּוֹ הֵן:**

עֲשֵׂת הַמַּכּוֹת הַטְּבוּחוֹת לֵנוֹ עוֹד מֵהֵנָּה, יְכוּלוֹת וְצִרְכוֹת לְקַבֵּל פְּנֵי חֲדָשׁוֹת כְּשֶׁאֵנוּ מִתְגַּדְּרִים. כִּינֵּי אֵנוּ מֵחֻתְקִים לְצוּרָה
הַחִיצוֹנִית הַמַּשְׁפִּיעָה שְׁלֵהֵן-דָּם, חַיּוֹת טָרִף, בְּרֵד וְחוֹשֶׁק מִצְרַיִם... כְּשֶׁאֵנוּ זֹדְרִים אִנְחוּנוֹ מִסּוּלְמִים לְתַפּוֹס אֵת הַמַּכּוֹת מִצְדֵּי
עֲמוּקִים יוֹתֵר. הַמַּכּוֹת הֵן בְּרֹאשׁ וּבְרֹאשׁוֹנֵה הַשְּׁתֵּלְטָאוֹת אֵלּוֹקִית עַל כָּל מַעֲרָכוֹת הַטֵּבָה וְהַחַיִּים הַטְּבוּחוֹת לֵנוֹ. הֵן לֹא רַק נִכְאוֹת
מַעֲשָׂאוֹת, אֲלֹא הֵן מַעֲרָחוֹת כֹּל בְּחֻחוֹ וְצִיּוֹת בְּחַיִּים. עַם כֹּל אִיבָה שֶׁ יֵין שְׁטִיף עַל הַצִּלְחָת, נַעֲצוֹר קִצְתָּ וְנִסְפָה לְהַעֲמִיד מֵאֲנוֹ
תְּמוֹנֵה שֶׁל אֵרֶץ מֵאִכָּה עַל כֹּל פְּרִטָּה. נִכְאוֹת שֶׁלֵּנוֹ אֶפְתּוֹחַ שׁוֹם מֵדֶרֶשׁ, זֶה יִכָּל לֵמַאֵל לֵנוֹ לִיכָה שֶׁלֵּם. וּכְמוֹן לֹא לְשִׁכּוֹחַ זְסוּלֵי כֹל
תְּמוֹנֵה לֵמַאֵה- לְהַכְנִים אֵת עֲצֵמֵנוֹ לְשֵׁם! לְנִסּוֹת לְהַעֲמִיד אֵת עֲצֵמֵנוֹ בְּנִעְלֵי אֲזוּתֵנוֹ, הַמְּשׁוֹעֲדֵימ בְּאֲכֻרֵי עֲשָׂרוֹת שָׁנִים, וְכֵת
מִתְבַּנְּנִים בְּמַשְׁעֲבֵיהֶם הַטְּבוּחִים.

זְכִּירָה, נְחִיל-

דָּם, צִפְרִידַע, כְּנִים, עָרוֹב, דְּבַר, שְׁחִין, בְּרֵד, אֲרָבָה, חֲשֶׁךְ, מִכַּת בְּכוֹרוֹת

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים:

דַּצ"ךְ עַד"שׁ בְּאַח"ב.

הקטע הזא מצאס אל צורת דרישת התורה שבכתב, בכלי התורה שבאל פה. העיקרון העולה מדברות התנאים, הוא של ריבוי מכות משמעות הדבר כלפינו, היא היקף וזיוון יכולותיו של זורא העולם, בהתאמת כל עונש בדיוק למידת הרשע של זה שקיבלו. זה צאן צד להרהר באשגי הזרז והיכאלת של מי שיצר זקסיות, ותכנן נתיף בלתי נראה מן הצד השני...

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אָתָּה אומר שְׁלָקוּ הַמְצָרִים בְּמְצָרִים עֶשֶׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת? בְּמְצָרִים מָה הוּא אומר? וַיֹּאמְרוּ הַחֲרָטְמִים אֶל פְּרָעָה: **אֲצַבֵּעַ** אֱלֹהִים הוּא, וְעַל הַיָּם מָה הוּא אומר? וַיֹּרֵא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' בְּמְצָרִים, וַיִּירָאוּ הָעַם אֶת ה', וַיֹּאמְרוּ בְּיַד וּבְמִשְׁחָה עֲבָדוּ. כִּמָּה לָקוּ בְּאֲצַבֵּעַ? עֶשֶׂר מִכּוֹת.

אָמור מעֵתָּה: בְּמְצָרִים לָקוּ עֶשֶׂר מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת.

רבי אליעזר אומר: מנין שְׁכָל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמְצָרִים הִיָּתָה שֶׁל אַרְבַּע מִכּוֹת? שֶׁנֶּאֱמַר: יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אָפוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. עֲבָרָה - אַחַת, וְזַעַם - שְׁתַּיִם, וְצָרָה - שְׁלֹשׁ, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים - אַרְבַּע.

אָמור מעֵתָּה: בְּמְצָרִים לָקוּ אַרְבַּעִים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ מֵאֲתַיִם מִכּוֹת.

רבי עקיבא אומר: מנין שְׁכָל מִכָּה וּמִכָּה שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמְצָרִים הִיָּתָה שֶׁל חֲמֵשׁ מִכּוֹת? שֶׁנֶּאֱמַר: יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אָפוֹ, עֲבָרָה וְזַעַם וְצָרָה, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים. חֲרוֹן אָפוֹ - אַחַת, עֲבָרָה - שְׁתַּיִם, וְזַעַם - שְׁלוֹשׁ, וְצָרָה - אַרְבַּע, מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים - חֲמֵשׁ.

אָמור מעֵתָּה: בְּמְצָרִים לָקוּ חֲמִשִּׁים מִכּוֹת וְעַל הַיָּם לָקוּ חֲמִשִּׁים וּמֵאֲתַיִם מִכּוֹת.

ישנה טעות נפוצה ביחס ל"דיינו" שאנחנו היטו דיינו בהקשר הזה לא מצא הסתפקות במוטו (בהחלט דבר חשוב), אלא הוא אמר שגם אחת מכל הטובות של הקב"ה, מספיקה לנו להיות אסירי תודה לרבנו של אלם אל מה שנתן לנו, הרשימה של הטובות הללו מכינה אותנו לשלם הזא של הסדר- ההודאה לקב"ה, ההודאה עלאה להיות מן השפה ולחוף, אבל אם הצלחנו בשלם הקודם להגיע לתחושה אמיתית (אפילו קטנה...) של יוצא לחרות ההודאה תבוא ממקום אישי ואמיתי. אז הנה הרשימה, נוסה להתרכז בכל אחת מהטובות ולהחיות הרגשה של הכרת הטוב. מיד אחריה, אפשר להוסיף מעלות טובות שאנחנו מכירים ומרשימים בחיננו, ולהודות עליהם-

כמה מעלות טובות למקום עלינו!

- אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים, דיינו.
- אלו עשה בהם שפטים, ולא עשה באלהיהם, דיינו.
- אלו עשה באלהיהם, ולא הרג את בכוריהם, דיינו.
- אלו הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם, דיינו.
- אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את היים, דיינו.
- אלו קרע לנו את היים ולא העבירנו בתוכו בחרבה, דיינו.
- אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרנו בתוכו דיינו.
- אלו שקע צרנו בתוכו ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה דיינו.
- אלו ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את המן דיינו.
- אלו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת, דיינו.
- אלו נתן לנו את השבת, ולא קרבנו לפני הר סיני, דיינו.
- אלו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה. דיינו.
- אלו נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל, דיינו.
- אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את הבחירה דיינו.

על אחת, כמה וכמה, טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו: שהוציאנו ממצרים, ועשה בהם שפטים, ועשה באלהיהם, והרג את בכוריהם, ונתן לנו את ממונם, וקרע לנו את היים, והעבירנו בתוכו בחרבה, ושקע צרנו בתוכו, וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה, והאכילנו את המן, ונתן לנו את השבת, וקרבנו לפני הר סיני, ונתן לנו את התורה, והכניסנו לארץ ישראל, ובנה לנו את הבחירה לכפר על כל עונותינו.

ההוצאה והכרת הטוב צריכה לבוא אצלנו לידי ביטוי מעשי. הרגש הטוב והחיובי, אם לא יבוא לידי מימוש בעולם העשייה, אין לו קיום. לכן אחרי הקדמת החיוב בהוצאה אין מצביר את תמצית המצוות המעשיות שיש לילך הסדר, אולם אנו עומדים לקיים מצב מעט מעט. זוהי תוכן ההכרה של רבן זמלאל שמתמצת את מעשי הסדר לשלושה חלקים - פסח: כהוצאה על ההצלה מהשיעור. מצה: על קניית החיות ומחור: על שבחן השיעור, והתננה שרק מתוכו יכולה להאיר חיות, אין כן את הלז ואת כלי המעשה - להלל להודות, אלשות

רבן זמלאל היה אומר: כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח, לא יצא ידי חובתו, ואלו הן: פסח, מצה, ומרור.

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש היה קיים, על שום מה? על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים, שנאמר: ואמרתם זבח פסח הוא ליי, אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים, ואת בתינו הציל? ויקד העם וישתחוו.

אוחז המצה בידו ומראה אותה למסובין:

אין מסובין, כאמר - יסתכל בעצמו, מה לא פחות חשוב.

מצה זו שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שננגלה עליהם מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, וגאלם, שנאמר: ויאפו את הבצק אשר הוציאו מצרים עגת מצות, כי לא חמץ, כי גרשו מצרים ולא יכלו להתמהמה, וגם צדה לא עשו להם.

אוחז המרור בידו ומראה אותו למסובין:

מרור זה שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים, שנאמר: ומררו את חיהם בעבדה קשה, בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך.

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא מצרים, שנאמר: והגדת לבנה ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה ה' לי בצאתי מצרים. לא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא, אלא אף אותנו גאל עמם, שנאמר: ואתנו הוציא משם, למען הביא אתנו, לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותנו.

ובאנו להוציא את הוצאת מצה. כמו שהכרנו קודם, נתאמר להרגיש את הרגשת היציאה לחיות על ידי הקב"ה, ושיר מה שאנו מכירים, אפשר גם לנסות לחזר נענוץ אהוים למילת ההלל, מה מעורר מאד.

יאחז הכוס בידו ויכסה המצות ויאמר:

לפיקה אנחנו חייבים להודות, להלל, לשבח, לפאר, לרומם, להדר, לברך, לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו: הוציאנו מעבדות לחרות מציגון לשמחה, ומאבל ליום טוב, ומאפלה לאור גדול, ומשעבוד לגאולה. ונאמר לפניו שירה חדשה: הללויה.

הללויה הללו עבדי ה', הללו את שם ה'. יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם. ממזרח שמש עד מבוא מהלל שם ה'. רם על כל גוים ה', על השמים כבודו. מי כיי אלהינו המגביהי לשבת,

הַמְשַׁפְּלִי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ? מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל, מַאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן, לְהוֹשִׁיבֵי עִם נְדִיבִים, עִם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, אִם הַבְּנִים שִׁמְחָה. הַלְלוּיָהּ.

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בַּיֵּת יַעֲקֹב מֵעַם לַעֲזֵי, הִיָּתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו. הֵיִם רָאָה וַיִּנְס, הִירְדֵן יֹסֵב לְאַחֹר. הֶהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים, גְּבַעוֹת - כְּבְנֵי צֶאֱן. מֵה לָּהּ הֵיִם כִּי תִנוֹס, הִירְדֵן - תִּסֵּב לְאַחֹר, הֶהָרִים - תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים, גְּבַעוֹת - כְּבְנֵי צֶאֱן. מִלְפְּנֵי אָדוֹן חוֹלֵי אָרֶץ, מִלְפְּנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב. הַהֶפְכִי הַצּוֹר - אֲגַם מַיִם, חִלְמִישׁ - לְמַעַיְנו מַיִם.

מַגְבִּיהֵיִם אֶת הַכּוֹס עַד גְּאֵל יִשְׂרָאֵל.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִגִּיעָנוּ לְלִילָה הַזֶּה לְאָכֵל בּוֹ מִצָּה וּמְרוּרָה. כֵּן ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגִּיעָנוּ לְמוֹעֲדִים וְלְרִגְלִים אַחֲרֵים הַבָּאִים לְקִרְאֵתָנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמִחִים בְּבִנְיָן עֵירָהּ וְשָׂשִׁים בְּעַבְדוֹתָהּ. וְנֹאכֵל שָׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים אֲשֶׁר יִגִּיעַ דְּמָם עַל קִיר מִזְבֵּחַךְ לְרִצּוֹן, וְנוֹדָה לָּךְ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלְתָּנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשָׁנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה ה', גְּאֵל יִשְׂרָאֵל.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

שׁוֹתִים אֶת הַכּוֹס בְּהַסְבַּת שְׂמֵאל.

כִּזְרֵזְרֵנוּ עַל רְחִיצַת הַיָּדַיִם. הַפֶּסַח לְכַזֵּב הַלֶּחֶם, אִנְחֵנוּ גַם מִזְרֵכִים עַל נְטִילַת יָדַיִם.

רְחִיצָה

נוֹטְלִים אֶת הַיָּדַיִם וּמְבָרְכִים:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם.

לִפְנֵי אֲכִילַת הַמִּצֵּה, נִתְּנוּן זֶשֶׁת נְקוּדוֹת-אֶחָת נִלְמַדְתָּ בְּכֹל מִצְוֹת הַלֵּילָה, וְהַשְׁנִיָּה לַמִּצֵּה. חַז מִצְוֹת הַלֵּילָה הֵן מִצְוֹת אֲכִילָה אִו שְׁתִּיָּה. מִצֵּה, מְרוּרָה, אֲפִיקוּמָן וְאַרְבַּע כֹּסוֹת גַּם זֶזן הַעֲדָן הַקְּדָמָן נְצַטְטוּ הָאֲדָם וְאִשְׁתּוֹ שְׁתֵּי מִצְוֹת לְבָדָד-מִפְּרִי עֵץ הַגֶּן-תֹּאכְלוּ. וְאִשְׁרֵי הַדְּעַת-לֹא תֹאכְלוּ. רְזוּת מִמִּצְוֹת הַמִּקְדָּשׁ נְסֻזוֹת אֵלֶּי הֵן סִבִּיב הָאֲכִילָה. פֶּסַח שֶׁל דְּבַר הוּא שְׂאִילָה, הִיא הַדִּירָךְ לְשִׁמּוֹר עַל קֶשֶׁר מִתְּמִיד עִם רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם. הַצִּוּוֹךְ לְהִיוֹת מְשֻׁן יוֹם יוֹם- " עַל אֲכִילַת מִטְּוֹן שְׂאִילָה זֶן וּמִפְּרֵס אֹתוֹן תְּמִיד-זֶכַּר עַתְּזֵכָה שְׁעָה"- מַחֲיִיב יוֹסֵם מִתְּמִיד עִם הַזֶּן וּמִפְּרֵס לְכֹל כֶּשֶׁמֶלִיחִים לְאֹכֵל מִתּוֹךְ תְּחוּשָׁה שֶׁל אֲכִילָה מִתּוֹךְ יָדוֹ שֶׁל הַקִּבְיָה אִין לֶךְ חִיבּוֹר גְּזוּהַ מְטָה. לֶכֶן לִילַל הַלְּדִתְנוּ כְּאוֹמֵר הַשִּׁיבֵת לְזוֹרָא הַעוֹלָם וְלֹא רֵק לְעוֹלָם, אִינוּ קוֹבְעִים זֶנֶפֶשׁ אֶת הַקֶּשֶׁר הַלְּתִי נֶפֶסִיק אִיתּוֹ. נִרְאוֹה אִיךְ אִינוּ מִצְּלִיחִים לְשֵׁלֶב מַחֲשָׁבוֹת אֵלֶּי תוֹךְ כִּי אֲכִילָה מִמֶּשׁ.

נְקוּדוֹת הַמִּצֵּה בְּקִרְבֵּה-הַמִּצֵּה מְשַׁלֶּבֶת אֶת זְכוּרוֹן הַיְצִיָּה לְחִירוֹת חִיפְּסָן, וּמִשּׁוּם כֵּךְ נִאֲכַלְתָּ זֶה־הַשְׁנִיָּה, עִם הַלְּדִתְנוּ לְכַחַם עוֹנֵי חֲרוֹת וְעוֹנֵי נְרִאִים כְּסֹתְרִים לְכַאוֹרֵה. הַמַּהֲרִ"ל מִפְּרֵאֵז מְסִבִּיר שְׁחָחוֹת אִמִּיתִית שִׁיבֵת לְעִנְיֹת דְּוֹקָא. הַלְּדִתְנוּ הַחֲרוֹת הִיא יִכַּלְתָּ הַלְּדִתְנוּ עִסְמִית שְׂאִינָה תְלוּיָה כֹּלֵל זְשֵׁלֶב, הַעֲשִׂיר-מַגְדָּר עַל יָדֵי כֶּסֶף שֶׁהוּא חִיבּוֹנוֹ, וּמִזְכָּר

את הגדרתו העצמית כאדם- זכר הוא מצמד משועבד למאונן. אותו הדבר ניתן לומר ביחס לבעל משרה או שררה. לכן דווקא שיחזור מכל צורך חיצוני הוא שאיפתו של בן חורין. נוסה בזמן העיסוק במצה להתחבר אל הקמח והמים, הרכיבים היחידים במצה, וזכך לשחרר עוד מעט מתלותו בצרכים חיצוניים, עשירים כאורה, להם אנו נוטים להשתעבד. בהצלחה!

חוציא מצה

יקח המצות בסדר שהניחן, הפרוסה בין שתי השלמות, יאחז שלשתן בידו ויברך "המוציא" בכוונה על העליונה, ו"על אכילת מצה" בכוונה על הפרוסה. אחר כך יבצע כזית מן העליונה השלמה וכזית שני מן הפרוסה, ויטבלם במלח, ויאכל בהסבה שני הזיתים:

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה.

המחר בא להגביר לנו שכל מעלה וקנין אמיתי בעולם הזה, מחייבים מאמץ, סבל וחשיכה קודמים. שורש הדבר נעו לנסאות ולסודות של בריאת העולם, ואין כאן המקום להאריך, אבל כמעט כלנו מכירים את העיקרון הזה מחיינו או מחיי הקרובים לנו, ואפילו מהטבע שסביבנו. יין טוב מתחיל בתסיסה חמוצה, וזרע נרקב באדמה לפני שהוא גרף לתפארת גמ המורות שאנו פוגשים תכליתם להכשיר את האור שיבוא. ניתן להתחבר למחשבה זו תוך כדי שאנו מזכרים את הקד"ה שליווה אותנו לאכול מחר. ואם הטוב ומטיב ציווה- בהכרח שנה לאותנו!

מָרוֹר

כָּל אֶחָד מֵהַמְסֻבִּים לֹקֵחַ כְּזֵית מָרוֹר, מְטַבֵּלוּ בַחֲרוֹסֶת, מְנַעֵר הַחֲרוֹסֶת, מְבָרֵךְ וְאוֹכֵל בְּלִי הַסֶּבֶה.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר.
בְּכַרְךָ אֲנִיחֵן מִטַּבֵּאֵי אִשְׁלֵנוּ יוֹתֵר אֶת הַחִיזוֹר בֵּין הָרֵעַ וְהָאֵב, אֶת הַקְּדָמָת הַלֵּילָה לַיּוֹם שְׂאֵחֵרָו, אֲנִיחֵן כּוֹרְכִים אֶת שְׁנֵיהֶם יוֹד וּמְכַנְיָסִים אֶל תַּךְ פִּינוּ:

כּוֹרֵךְ

כָּל אֶחָד מֵהַמְסֻבִּים לֹקֵחַ כְּזֵית מָרוֹר מִן הַמִּצָּה הַשְּׁלִישִׁית עִם כְּזֵית מָרוֹר, כּוֹרְכִים יַחַד, אוֹכְלִים בְּהַסֶּבֶה וּבְלִי בְרָכָה. לְפָנָי אֶכְלוּ אוֹמֵר.

זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הַלֵּל בְּזִמְנֵן שִׁבִּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קִיָּים:
הָיָה כּוֹרֵךְ מִצָּה וּמָרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד,
לְקִיָּים מָה שֶׁנֶּאֱמַר: **עַל מִצּוֹת וּמְרִירִים יֵאָכְלוּ.**

כִּי שֶׁהִזְכֵּרנוּ - הָאוֹכֵל לֵלִילָה זֶה הוּא לֹא סֵתֵם אֲרוּחָה. הוּא זִיטָּו לְקִשֵּׁר הַמַּתְמִיד, וּמַמְיָא לְקִשֵּׁר הַמִּאוּחָד בִּינֵנוּ וּבֵין הַקְּדָמָה לֵלִילָה זֶה, לֵיל יְצִיאָתֵנוּ מִמִּצְרַיִם. לֵכֵן כּוֹרְכֵי הַמַּתְמִיד שֶׁזֶּכֶר כֹּל אֲכִילָה וְשִׁתִּיה לֵלִילָה זֶה עֲדִיף לְעִשְׂתֵּיהּ זֶה הַסֶּבֶה, שֶׁכֵּן כֹּל הַלֵּילָה אֵינוֹ עֲסָאֵפִים בְּאֵהֲתֵנוּ וּבְחִיזוֹתֵנוּ. אִי עֵסֵס מִטַּבֵּאֵי, בְּדָגִים וּבְגֶשֶׁר - שֶׁתִּמַּשׁ בְּשִׂמְחָת לֵיל הַסֶּבֶה, יוֹם הַהֲלָאָה שֶׁלֵּנוּ.

שְׁלַחַן עוֹרֵךְ

אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים.

הַאִפִּיקוֹמָן שֶׁלֵּנוּ הוּא רֵיב כִּי לֹא מֵנִיחֵם הַמַּסִּיִּימָת אֶת סֵלֻוֹת הַסֶּבֶר - קִרְבֵּן הַפֶּסַח. זֶה עֲדִיר הַמִּקְדָּשׁ וְהַקְּרִבָּנוּת - תִּיקוֹן חֲטָ"ל לְאוֹכֵל עוֹרֵךְ מִצָּה. נִשִּׁים לֵב רֵיב לְקַוֵּה קִטְנֵי בְּקִרְבֵּן הַפֶּסַח. קִרְבֵּן זֶה הוּא לֹא קִרְבֵּן צִיּוֹר, וְגַם לֹא יוֹחֵד מֵמַשׁ, הוּא נִיבֵל בְּחִזְרוֹת, בְּקִרְבֵּן הַמַּשְׁפָּחָה. "אִישׁ שֶׁהוּא לְבֵית אֲבוֹתָהּ שֶׁהוּא לְבֵית" נִיבֵל בְּפֶסַח מִצְרַיִם. בְּנִיבֵל לְצוּרָה זֶה לְאוֹמִים חוֹזְגִים אֶת חִיזוֹתֵם בְּזֶה עֵס זְכִיכּוֹת הַעִיר, אֲנִיחֵנוּ חוֹזְגִים בְּתַךְ הַמַּשְׁפָּחָה וּבְבֵית הַלְּאוֹמִיּוֹת הַיִּשְׂרָאֵלִית הַשּׁוֹרְשִׁית לֹא סוֹתֵר אֶת מַסְלַת הַמַּשְׁפָּחָה, לְהִפְךָ - הוּא בְּנִיחֵם מִצְרַיִם לֹא אֲנִי אֲנִי בְּנִיחֵם הַמַּשְׁפָּחָה וְהַשְּׂבִיטִים, הַמַּעֲנִיקוֹת לָהּ אֶת חוֹסְנֵהּ וּנְצִיחוֹתֶיהָ. אֲרוּחַ חֲטָ"ל שֶׁלֵּא מִקְדָּשׁ אֶת חֲטָ"ל הַמַּשְׁפָּחָה וּמַרְכִּיזוֹתֶיהָ - סוֹפֵר לְכִלְיוֹן. עֵס אִי אֵינוֹ לְבֵד הַיּוֹם - זֶה רֵיב מִצָּה שֶׁבֵּא לְחַדֵּשׁ אֶת הַצּוּרֵךְ שֶׁלֵּנוּ בְּמַשְׁפָּחָה, לְשֵׁנֵי הַזֶּה - בִּירוּשָׁלַיִם!

צְפוּן

אַחַר גִּמְרַת הַסְּעוּדָה לֹקֵחַ כָּל אֶחָד מֵהַמְסֻבִּים כְּזֵית מֵהַמִּצָּה שֶׁהִייתָ צְפוּנָה לְאִפִּיקוֹמָן וְאוֹכֵל מִמֶּנָּה כְּזֵית בַּהֲסָבָה. וְצָרִיךְ לְאוֹכְלָה קוֹדֵם חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

לְפָנָי אֲכִילַת הַאִפִּיקוֹמָן יֵאמַר: זָכַר לְקִרְבֵּן פֶּסַח הַנֶּאֱכָל עַל הַשּׁוֹבַע.

בְּרָךְ

מוזגים כוס שלישי ומברכים ברכת המזון.

שיר המעלות, בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחלמים. אז ימלא שחוק פינו ולשונו רנה. אז יאמרו בגוים: הגדיל ה' לעשות עם אלה. הגדיל ה' לעשות עמנו, היינו שמחים. שובה ה' את שביתנו כאפיקים בנגב. הזרעים בדםעה, ברנה יקצרו. הלוח ילך ובכה נשא משך הזרע, בא יבא ברנה נשא אלמתיו.

שְׁלֹשָׁה שְׁאָכְלוּ כְּאֶחָד חֵיבִים לְזִמְן וְהַמְזִמֵּן פוּתָהּ: רַבּוּתִי נִבְרָךְ:
הַמְסַבִּים עוֹנִים: יְהִי שֵׁם ה' מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

הַמְזִמֵּן אוֹמֵר: בְּרִשׁוֹת מֶרֶן וְרַבֵּן וְרַבּוּתִי, נִבְרָךְ [אֱלֹהֵינוּ] שְׁאָכְלָנוּ מִשְׁלוֹ.
הַמְסַבִּים עוֹנִים: בְּרוּךְ [אֱלֹהֵינוּ] שְׁאָכְלָנוּ מִשְׁלוֹ וּבִטּוּבוֹ חֵינּוּ
הַמְזִמֵּן חוֹזֵר וְאוֹמֵר: בְּרוּךְ [אֱלֹהֵינוּ] שְׁאָכְלָנוּ מִשְׁלוֹ וּבִטּוּבוֹ חֵינּוּ

כֻּלָּם אוֹמְרִים:

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַזֵּן אֶת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוּבוֹ בְּחֵן בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, הוּא נוֹתֵן לָחֶם לְכֹל בְּשֵׁר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד. וּבִטּוּבוֹ הַגְּדוֹל תְּמִיד לֹא חֶסֶר לָנוּ, וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מִזֶּן לְעוֹלָם וְעַד. בְּעֵבֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל, כִּי הוּא אֵל זֵן וּמִפְרִנְס לְכֹל וּמַטִּיב לְכֹל, וּמַכִּין מִזֶּן לְכֹל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא. בְּרוּךְ אַתָּה ה', הַזֵּן אֶת הַכֹּל.

נוֹדָה לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֻמְדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה, וְעַל שֶׁהוֹצֵאתָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים, וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחִתַּמְתָּ בְּבִשְׁרֵנוּ, וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ, וְעַל חֻקֶּיךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ, וְעַל חַיִּים חֵן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ, וְעַל אֲכִילַת מִזֶּן שֶׁאַתָּה זֵן וּמִפְרִנְס אוֹתָנוּ תְּמִיד, בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת וּבְכֹל שְׁעָה:

וְעַל הַכֹּל ה' אֱלֹהֵינוּ, אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אוֹתְךָ, יְתַבְרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל חַי תְּמִיד לְעוֹלָם וְעַד. כְּפָתוּב: וְאֲכַלְתָּ וּשְׂבַעְתָּ וּבִרְכַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה ה', עַל הָאֶרֶץ וְעַל הַמְזִז:

רַחֵם נָא ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ וְעַל הַבַּיִת הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ אֲבִינוּ, רַעֲנוּ זִוְנֵנוּ פְּרִנְסֵנוּ וְכַלְפָּלָנוּ וְהַרְוִיחֵנוּ, וְהַרְוֵנוּ לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה מְכַל צָרוֹתֵינוּ. וְנָא אֵל תִּצְרִיכֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ, לֹא לִידֵי מַתָּנָה בְּשֵׁר וְדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאתָם, כִּי אִם לִידֵי הַמְּלָאָה הַפְּתוּחָה הַקְּדוּשָׁה וְהַרְחֲבָה, שְׁלֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִכָּלֵם לְעוֹלָם וְעַד.

בְּשֵׁבֶת מוֹסִיפִין:

רְצֵה וְהַחֲלִיצֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשְּׁבֶת הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם זֶה גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשֶׁבֶת בּוֹ וְלָנוּחַ בּוֹ בְּאַהֲבָה כְּמִצְוֹת רְצוּנָה. וּבְרְצוּנָה הַנִּיחַ לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ שְׁלֵא תִהְיֶה צָרָה וְיָגוֹן וְאֲנָחָה בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ. וְהִרְאֵנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן עִירְךָ וּבְכַנְיֵן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁה כִּי אַתָּה הוּא בְּעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבְעַל הַנְּחִמוֹת.

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר זְכוּרֵנוּ וּפְקוּדוֹנוּ, וְזָכוֹן אֲבוֹתֵינוּ, וְזָכוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, וְזָכוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁה, וְזָכוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית

ישראל לפניה, לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים, לחיים ולשלום ביום חג המצות הזה זכרנו
ה' אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה והושיענו בו לחיים. ובדבר ישועה ורחמים חוס וחנונו
ורחם עלינו והושיענו, כי אליך עינינו, כי אל מלך חנון ורחום אתה.

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה ה', בונה ברחמי ירושלים. אמן.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם, האל אבינו מלכנו אדירנו בוראנו גאלנו יוצרנו קדושנו
קדוש יעקב רוענו רועה ישראל המלך הטוב והמטיב לכל שבכל יום ויום הוא הטיב, הוא מטיב,
הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא וגמלנו לעד, לחן ולחסד ולרחמים ולרוח הצלה
והצלחה, ברכה וישועה נחמה פרנסה וכלכלה ורחמים וחיים ושלום וכל טוב, ומכל טוב לעולם
על יחסרנו.

הרחמן הוא מלוך עלינו לעולם ועד.

הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ.

הרחמן הוא ישתבח לדור דורים, ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים, ויתהדר בנו לעד ולעולמי
עולמים.

הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד.

הרחמן הוא ישבור עלנו מעל צוארנו, והוא יוליכנו קוממיות לארצנו.

הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה, ועל שלחן זה שאכלנו עליו.

הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב, ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות.
הרחמן הוא יברך את בעלי / אשתי.

הרחמן הוא יברך את [אבי מורי] בעל הבית הזה. ואת [אמי מורת] בעלת הבית הזה, אותם ואת
ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם. אותנו ואת כל אשר לנו, כמו שנתברכו אבותינו אברהם
ישחק ויעקב בכל מכל כל, כן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה, ונאמר, אמן.

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום. ונשא ברכה מאת ה', וצדקה מאלהי
ישענו, ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם.

בשבת: **הרחמן** הוא ינחילנו יום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

הרחמן הוא ינחילנו יום שכלו טוב. [יום שכלו ארוך. יום שצדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם
ונהנים מזיו השכינה ויהי חלקינו עמהם].

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא.

מגדול ישועות מלכו ועשה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם. עשה שלום במרומו, הוא
יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו, אמן.

יראו את ה' קדשיו, כי אין מחסור ליראיו. כפירים רשו ורעבו, ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב. הודו
ליי כי טוב כי לעולם חסדו. פותח את ידו, ומשביע לכל חי רצון. ברוך הגבר אשר יבטח ביי,
והיה ה' מבטחו. נער הייתי גם זקנתי, ולא ראיתי צדיק נעזב, וזרעו מבקש לחם. יי עז לעמו יתן,
ה' יברך את עמו בשלום.

ברוך אתה ה', אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

ושותים בהסיבה ואינו מברך ברכה אחרונה.

ההכרה היא תזכור אצלנו את רגש זכרון הדורות שבלילה זה זכור לילות הלילות הארוכים נרדפו האשמה נרדפו אנחנו רק בשל היותם יהודים נאמנים. נבאר ונבקש מהיחיד שראויה לו הנקמה- נקמם את רמז:

**שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ
וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ.
כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נוֹהוּ הַשָּׁמוּ.
שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ וַחֲרוֹן אַפֶּיךָ יִשִּׁיגֵם.
תִּרְדֹּף בְּאֵף וְתִשְׁמִידֵם מִתַּחַת שָׁמַי ה'.**

הַלֵּל

עצם זה שאנו מחלקים את ההלל לשנים- חציו לפני הסעודה וחציו לאחריה, מציג את היותה של הסעודה "שאלחן עזרך" חלק מרכזי מכל אירועי הלילה החגיגי. לכן מיד אחריה נמשיך להודות להלל. אלשיח

מוזגים כוס רביעי ואומרים עליו את ההלל:

**לֹא לָנוּ, ה', לֹא לָנוּ, כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כְּבוֹד, עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמַתְךָ. לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אִיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם.
וְאֵלֵהֵינוּ בְּשִׁמִּים, כֹּל אֲשֶׁר חִפֵּץ עָשָׂה. עֲצִבְיָהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם. פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ,
עֵינֵיהֶם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ. אֲזַנָּיהֶם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ, אֵף לָהֶם וְלֹא יִרְיחוּן. יְדֵיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן, רַגְלֵיהֶם
וְלֹא יִהְלְכוּ, לֹא יִהְיוּ בְּגֵרוֹנָם. כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר בְּטַח בָּהֶם. יִשְׂרָאֵל בְּטַח בִּי, עֲזָרָם
וּמְגִנָּם הוּא. בֵּית אַהֲרֹן בְּטַחוּ בִּי, עֲזָרָם וּמְגִנָּם הוּא. יִרְאֵי ה' בְּטַחוּ בִּי, עֲזָרָם וּמְגִנָּם הוּא.**

**יִי זְכָרְנוּ יְבָרְךָ. יְבָרְךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל, יְבָרְךָ אֶת בֵּית אַהֲרֹן, יְבָרְךָ יִרְאֵי ה', הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים.
יִסֹּף ה' עֲלֵיכֶם, עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם. בְּרוּכִים אַתֶּם לִי, עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְץ. הַשְּׁמִים שְׁמִים לִי
וְהָאָרֶץ נִתֵּן לְבְנֵי אָדָם. לֹא הַמֵּתִים יִהְלְלוּהָ וְלֹא כָּל יְרֵדֵי דוֹמָה. וְאַנְחָנוּ נְבָרְךָ יֵה מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם.
הַלְלוּהָ.**

**אֶהְבֵּתִי כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת קוֹלֵי תַחֲנוּנָי. כִּי הִטָּה אֲזָנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא. אֶפְפוּנֵי חֲבָלֵי מוֹת וּמִצָּרֵי
שָׂאוֹל מִצְאוּנֵי, צָרָה וַיִּגּוֹן אֶמְצָא. וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא: אֲנָא ה' מִלְטָה נִפְשִׁי. חֲנוּן ה' וְצַדִּיק, וְאֵלֵהֵינוּ
מִרְחֹם. שִׁמְר פִּתְאִים ה', דִּלְתֵי וְלֵי יִהְיוּשִׁיעַ. שׁוּבֵי נִפְשֵׁי לְמִנוּחֵיכִי, כִּי ה' גָּמַל עֲלֵיכִי. כִּי חִלַּצְתָּ
נִפְשֵׁי מִמּוֹת, אֶת עֵינַי מִן דְּמָעָה, אֶת רַגְלֵי מִדְּחִי. אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי ה' בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. הָאֲמַנְתִּי כִּי
אֲדַבֵּר, אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד. אֲנִי אֲמַרְתִּי בַחֲפְזִי כָּל הָאָדָם כַּזֵּב.**

**מָה אֲשִׁיב לִי כֹל תַּגְּמוּלוֹהֵי עָלַי. כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא. נְדָרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא
לְכָל עַמּוֹ. יִקָּר בְּעֵינַי ה' הַמּוֹתָה לְחִסְדֵּיךָ. אֲנָא ה' כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ, אֲנִי עֲבָדְךָ בְּן אֲמַתְךָ, פִּתְחָתָ
לְמוֹסְרֵי. לָךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם ה' אֶקְרָא. נְדָרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. בְּחִצְרוֹת בֵּית
ה', בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם. הַלְלוּהָ.**

הַלְלוּ אֶת ה' כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִים. כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֲסִדוֹ, וְאָמַת ה' לְעוֹלָם. הַלְלוּהָ.

הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו.
יאמר נא ישראל כי לעולם חסדו.
יאמרו נא בית אהרן כי לעולם חסדו.
יאמרו נא יראי ה' כי לעולם חסדו.

מן המצר קראתי יה, ענני במרחב יה. ה' לי, לא אירא - מה יעשה לי אדם, ה' לי בעזרי ואני אראה בשנאי. טוב לחסות ביי מבטח באדם. טוב לחסות ביי מבטח בנדיבים. כל גוים סבבוני, בשם ה' כי אמילם. סבבוני גם סבבוני, בשם ה' כי אמילם. עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה. קול רנה וישועה באהלי צדיקים: ימין ה' עשה חיל, ימין ה' רוממה, ימין ה' עשה חיל. לא אמות כי אחיה, ואספר מעשי יה. יסר יסרני יה, ולמות לא נתנני. פתחו לי שערי צדק, אבא בם, אודה יה. זה השער ליי, צדיקים יבאו בו. אודך כי עניתני ותהי לי לישועה. אודך כי עניתני ותהי לי לישועה. אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. אכן מאסו הבונים היתה לראש פנה. מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו. מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו. זה היום עשה ה'. נגילה ונשמחה בו. זה היום עשה ה'. נגילה ונשמחה בו.

אָנָּא ה', הוֹשִׁיעָה נָּא. אָנָּא ה', הוֹשִׁיעָה נָּא.
אָנָּא ה', הַצְּלִיחָה נָּא. אָנָּא ה', הַצְּלִיחָה נָּא.

ברוך הבא בשם ה', ברכנוכם מבית ה'. ברוך הבא בשם ה', ברכנוכם מבית ה'. אל ה' ויאר לנו. אסרו חג בעבתים עד קרנות המזבח. אלי אתה ואודך, אלהי - ארוממך. אלי אתה ואודך, אלהי - ארוממך. הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו. הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו.

יהללנה ה' אלהינו כל מעשיה, וחסידיה צדיקים עושי רצונה, וכל עמך בית ישראל בונה יודו ויברכו, וישבחו ויפארו, וירוממו ויעריצו, ויקדישו וימליכו את שמך, מלכנו. כי לך טוב להודות ולשמך נאה לזמר, כי מעולם ועד עולם אתה אל.

והעביר ישראל בתוכו כי לעולם חסדו.
ונער פרעה וחילו בים סוף כי לעולם חסדו.
למוליק עמו במדבר כי לעולם חסדו.
למכה מלכים גדלים כי לעולם חסדו.
ויהרג מלכים אדירים כי לעולם חסדו.
לסיחון מלך האמרי כי לעולם חסדו.
ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו.
ונתן ארצם לנחלה כי לעולם חסדו.
נחלה לישראל עבדו כי לעולם חסדו.
שבשפלנו זכר לנו כי לעולם חסדו.
ויפרקנו מצרינו כי לעולם חסדו.
נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו.
הודו לאל השמים כי לעולם חסדו.

הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו.
הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו.
הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו.
לעשה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו.
לעשה השמים בתבונה כי לעולם חסדו.
לרוקע הארץ על המים כי לעולם חסדו.
לעשה אורים גדלים כי לעולם חסדו.
את השמש לממשלת ביום כי לעולם חסדו.
את הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי לעולם חסדו.
למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם חסדו.
ויוצא ישראל מתוכם כי לעולם חסדו.
ביד חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו.
לגזר ים סוף לגזרים כי לעולם חסדו.

נְשַׁמַּח כָּל חַי תְּבַרְךָ אֶת שְׁמֶךָ, ה' אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר תִּפְאֵר וּתְרוֹמֵם זְכָרְךָ, מַלְכֵנוּ, תְּמִיד.
מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל, וּמִבְּלַעְדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרִיֵס
וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אַתָּה. אֱלֹהֵי הָרְאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, אֱלֹהֵי כָל
בְּרִיּוֹת, אָדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת, הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשַׁבְּחוֹת, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיִּי
לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן - הַמְעוֹרֵר יְשָׁנִים וְהַמְקִיץ נֹרְדָמִים, וְהַמְשִׁיחַ אֱלֹמִים וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ
נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוֹפִים. לָךְ לְבַדְךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים. אֵלֹהֵינוּ מֵלֵךְ שִׁירָה כִּפִּים, וְלִשְׁוֹנֵנוּ רִנָּה כְּהַמּוֹן
גְּלוֹי, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שֹׁבַח כְּמַרְחֲבֵי רִקְיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וְכִיָּרֵחַ, וְיַדֵּינוּ פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי
שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קָלוֹת כְּאַיִלוֹת - אֵין אֲנַחְנוּ מִסְּפִיקִים לַהוֹדוֹת לָךְ, ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
וְלְבַרְךָ אֶת שְׁמֶךָ עַל אַחַת מֵאֵלֶיךָ, אֵלֶפֶי אֵלֶפֶים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ
וְעִמָּנוּ. מִמְּצָרִים גָּאֲלָתָנוּ, ה' אֱלֹהֵינוּ, וּמִמֵּית עֵבְדִים פְּדִיתָנוּ, בְּרַעַב זָנַתָּנוּ וּבְשִׁבְעַת כְּלָפְלָתָנוּ, מִחֶרֶב
הִצַּלְתָּנוּ וּמִדְּבַר מִלְטָתָנוּ, וּמִחֲלָיִם רָעִים וּנְאֻמָּנִים דָּלִיתָנוּ. עַד הִנֵּה עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוֹנוּ
חֲסָדֶיךָ, וְאֵל תִּתְּשֵׁנוּ, ה' אֱלֹהֵינוּ, לְנִצָּחַ. עַל כֵּן אֲבָרִים שֶׁפִּלְגָתָ בָּנוּ וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שֶׁנִּפְחַתָּ בְּאַפֵּינוּ
וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שִׁמַּתָּ בְּפִינוּ - הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאֲרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ
אֶת שְׁמֶךָ מַלְכֵנוּ. כִּי כָל פֶּה לָךְ יוֹדֶה, וְכָל לִשׁוֹן לָךְ תִּשְׁבַּע, וְכָל בֶּרֶךְ לָךְ תִּכְרַע, וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ
תִּשְׁתַּחֲוֶה, וְכָל לְבָבוֹת יִירְאוּךָ, וְכָל קֶרֶב וְכִלְיוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ. כַּדְּבַר שֶׁכָּתוּב, כָּל עֲצַמְתִּי תִאֲמַרְנָה,
ה' מִי כִמוֹךָ מַצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ וְעֲנִי וְאֲבִיוֹן מִגְּזֵלוֹ. מִי יְדַמֶּה לָךְ וּמִי יִשְׁוֶה לָךְ וּמִי יַעֲרֶךְ לָךְ
הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיוֹן, קִנְיָה שָׁמַיִם וְאָרֶץ. נִהְלַלְךָ וְנִשְׁבַּחְךָ וְנִפְאָרְךָ וְנִבְרַךְ אֶת שֵׁם
קְדוֹשְׁךָ, כְּאָמֹר: לְדוֹד, בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֶת ה' וְכָל קֶרְבִי אֶת שֵׁם קְדוֹשׁוֹ.

הָאֵל בְּתַעֲצוּמוֹת עֲזָךְ,
הַגָּדוֹל בְּכַבוֹד שְׁמֶךָ,
הַגְּבוּר לְנִצָּח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ,
הַמְּלִיךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רֵם וְנֹשֵׂא
שׁוֹכֵן עַד מְרוֹם וְקְדוֹשׁ שְׁמוֹ.
וְכָתוּב: רַנְּנוּ צְדִיקִים בַּי, לַיְשָׁרִים נְאוּה תְהִלָּה.
בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל,
וּבְדַבְרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ,
וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֵם,
וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדֵּשׁ.

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ, מַלְכֵנוּ, בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, שֶׁכֵּן חוֹבַת כָּל
הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ, ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לַהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח, לְפָאֵר לְרוֹמֵם לְהַדַּר לְבָרַךְ,
לְעַלָּה וּלְקַלֵּס עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דוֹד בֶּן יִשִׁי עֲבָדֶיךָ מְשִׁיחֶךָ.

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מַלְכֵנוּ, הָאֵל הַמְּלִיךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, כִּי לָךְ נְאוּה, ה' אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיר וְשִׁבְחָה, הַלֵּל וְזִמְרָה, עֵז וּמְמִשְׁלָה, נִצָּח, גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְהִלָּה וְתִפְאָרֶת,
קְדוּשָׁה וּמַלְכוּת, בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בְּתִשְׁבְּחוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אָדוֹן הַנִּפְלְאוֹת, הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ
אֵל חַי הָעוֹלָמִים.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

וְשׁוֹתָהּ בְּהַסִּיבַת שְׁמָאל.

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל הַגָּפוֹן וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן, עַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל אֶרֶץ חֻמְדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִית וְהַנְחִלָּתָ לְאַבּוֹתֵינוּ לְאָכַל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׁבַּע מִטּוֹבָהּ. רַחֵם נָא ה' אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמּוֹךְ וְעַל יְרוּשָׁלַיִם עִירָךְ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ וְעַל מִזְבְּחֶךָ וְעַל הַיְכָלְךָ וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ וְשִׁמְחֵנוּ בְּבִנְיָנָהּ וְנֹאכַל מִפְּרִיָּהּ וְנִשְׁבַּע מִטּוֹבָהּ וְנִבְרַכְךָ עָלֶיךָ בְּקִדְשָׁהּ וּבְטַהֲרָהּ [בשבת: וּרְצָה וְהַחֲלִיצֵנוּ בְּיּוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה] וְשִׁמְחֵנוּ בְּיּוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, כִּי אַתָּה ה' טוֹב וּמְטִיב לְכָל, וְנוֹדֶה לְךָ עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן.

בְּרוּךְ אַתָּה ה', עַל הַגָּפוֹן וְעַל פְּרֵי הַגָּפוֹן.

נְרָצָה

סיוח הסדר בפיוטים שטיינמן ג'זוה מאד אמרות שהם נראים לפעמים פשוטים וכנינים, רצוי- גמ עמ 4 כסאות של י"ן פגג- להתחזקת אחרי הרעיונות והמסרים שבכל פיוט, אבל לא להפסיק לשיר לקב"ה של כר!

**חֲסַל סְדוֹר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ, כְּכֹל מִשְׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ.
כְּאִשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ כֵּן נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹתוֹ.
זָךְ שׁוֹכֵן מְעוֹנָה, קוֹמֵם קֹהֵל עֵדֶת מִי מְנָה.
בְּקִרְוֵב נִהַל נְטֵעֵי כֶּנֶף פְּדוּיִם לְצִיּוֹן בְּרָנָה.
לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה.**

ובכן ויהי בחצי הלילה

לאיש חמודות נגלה רז חזות לילה,
ויהי בחצי הלילה.

משתכר בכלי קדש נהרג בו בלילה,
נושע מבור אריות פותר בעתותי לילה,
שנאה נטר אגגי וכתב ספרים בלילה,
ויהי בחצי הלילה.

עוררת נצחה עליו בנדד שנת לילה.
פורה תדרוך לשומר מה מלילה,
צרח כשומר ושח אתא בקר וגם לילה,
ויהי בחצי הלילה.

קרוב יום אשר הוא לא יום ולא לילה,
רם הודע כי לה היום אף לה הלילה,
שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה,
תאיר כאור יום חשכת לילה,

אז רוב נסים הפלאת בלילה,
בראש אשמורת זה הלילה,
גר צדק נצחתו כנחלק לו לילה,
ויהי בחצי הלילה.

דנת מלה גרר בחלום הלילה,
הפחדת ארמי באמש לילה,
וישר ישראל למלאך ויוכל לו לילה,
ויהי בחצי הלילה.

זרע בכורי פתרוס מחצת בחצי הלילה,
חילם לא מצאו בקומם בלילה,
טיסת נגיד חרשת סלית בכוכבי לילה,
ויהי בחצי הלילה.

יעץ מחרף לנופף אווי, הובשת פגריו בלילה,
פרע בל ומצבו באישון לילה,

ויהי בחצי הלילה

כי לו נאה, כי לו יאה.

מושל במלוכה, נורא כהלכה סביביו יאמרו
לו: לה ולך, לה פי לה, לה אף לה, לה ה'
הממלכה,
כי לו נאה, כי לו יאה.

עניו במלוכה, פודה כהלכה, צדיקיו יאמרו
לו: לה ולך, לה פי לה, לה אף לה, לה ה'
הממלכה,
כי לו נאה, כי לו יאה.

קדוש במלוכה, רחום כהלכה שנאניו יאמרו
לו: לה ולך, לה פי לה, לה אף לה, לה ה'
הממלכה,
כי לו נאה, כי לו יאה.

תקיף במלוכה, תומך כהלכה תמימיו יאמרו
לו: לה ולך, לה פי לה, לה אף לה, לה ה'
הממלכה,
כי לו נאה, כי לו יאה.

אדיר במלוכה, בחור כהלכה, גדודיו יאמרו
לו: לה ולך, לה פי לה, לה אף לה, לה ה'
הממלכה,
כי לו נאה, כי לו יאה.

דגול במלוכה, הדור כהלכה, ותיקיו יאמרו
לו: לה ולך, לה פי לה, לה אף לה, לה ה'
הממלכה,
כי לו נאה, כי לו יאה.

זכאי במלוכה, חסין כהלכה טפסריו יאמרו
לו: לה ולך, לה פי לה, לה אף לה, לה ה'
הממלכה,
כי לו נאה, כי לו יאה.

יחיד במלוכה, כביר כהלכה למודיו יאמרו
לו: לה ולך, לה פי לה, לה אף לה, לה ה'
הממלכה,
כי לו נאה, כי לו יאה.

אָדיר הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.

בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.
בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

בְּחֹר הוּא, גְּדוֹל הוּא, דָּגוּל הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ
בְּקָרוֹב.

נוֹרָא הוּא, סִגִּיב הוּא, עֲזוּז הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ
בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

פוּדָה הוּא, צְדִיק הוּא, קְדוֹשׁ הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ
בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

הַדּוּר הוּא, וְתִיק הוּא, זָכַאי הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ
בְּקָרוֹב.

רְחוּם הוּא, שְׂדֵי הוּא, תְּקִיף הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ
בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

חֶסֶד הוּא, טְהוֹר הוּא, יְחִיד הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ
בְּקָרוֹב.

בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה, אֵל בָּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.
כְּבִיר הוּא, לְמוֹד הוּא, מְלֶךְ הוּא יבְנֵה בֵּיתוֹ

פיוט זה הוא לא טרווייה של מספרים זיהדות, הוא השרש של תורת המספרים היהודית, זה כל מספר לא מצא רק כמות אלא בעיקר משמעות המתעניינים יכולים לחפש אחרי הפסח את ספרו של הרב שמשון פינקוס זצ"ל "זריכות בחשון" המסביר פיוט זה בצורה נפלאה.

אחד מי יודע?

תשעה מי יודע?

תשעה אני יודע: תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבועה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

עשרה מי יודע?

עשרה אני יודע: עשרה דבריא, תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבועה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

אחד עשר מי יודע?

אחד עשר אני יודע: אחד עשר כוכביא, עשרה דבריא, תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבועה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

שנים עשר מי יודע?

שנים עשר אני יודע: שנים עשר שבטיא, אחד עשר כוכביא, עשרה דבריא, תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבועה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

שלשה עשר מי יודע?

שלשה עשר אני יודע: שלשה עשר מדיא, שנים עשר שבטיא, אחד עשר כוכביא, עשרה דבריא, תשעה ירחי לדה, שמונה ימי מילה, שבועה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

אחד אני יודע: אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

שנים מי יודע?

שנים אני יודע: שני לחות הברית. אחד אלהינו שבשמים ובארץ.

שלשה מי יודע?

שלשה אני יודע: שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

ארבע מי יודע?

ארבע אני יודע: ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

חמשה מי יודע?

חמשה אני יודע: חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

ששה מי יודע?

ששה אני יודע: ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

שבועה מי יודע?

שבועה אני יודע: שבועה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

שמונה מי יודע?

שמונה אני יודע: שמונה ימי מילה, שבועה ימי שבתא, ששה סדרי משנה, חמשה חומשי תורה, ארבע אמהות, שלשה אבות, שני לחות הברית, אחד אלהינו שבשמים ובארץ

שז אנחנו חוצרים לניגוניו של עם ישראל בין שני השורא והכלבא, החטרא והשוחט- והקדוש ברוך הוא מצילנו מידי! הגדי של אבא...

חד גדיא, חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי, חד גדיא, חד גדיא.

לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

ואתא שונרא ואכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

חד גדיא, חד גדיא.

חד גדיא, חד גדיא.

ואתא השוחט ושחט לתורא, דשתה למיא, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשה לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

ואתא כלבא ונשה לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

חד גדיא, חד גדיא.

ואתא חוטרא והפה לכלבא, דנשה לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

ואתא מלאך המות ושחט לשוחט, דשחט לתורא, דשתה למיא, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשה לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

חד גדיא, חד גדיא.

חד גדיא, חד גדיא.

חד גדיא, חד גדיא.

ואתא נורא ושרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשה לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

ואתא הקדוש ברוך הוא ושחט למלאך המות,

חד גדיא, חד גדיא.

חד גדיא, חד גדיא.

דשחט לשוחט, דשחט לתורא, דשתה למיא, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשה לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

ואתא מיא וכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשה לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי.

חד גדיא, חד גדיא.

חד גדיא, חד גדיא.

ואתא תורא ושתה למיא, דכבה לנורא, דשרף לחוטרא, דהפה לכלבא, דנשה

חז שמח! לאי שנתר כח זמן מואלי לקרא אחרי הסדר את מזילת שיר השירים, העוסקת באהבה המופלאה בינינו ובין הדוד-רבנו של עולם. בהצלחה!

פסח כשר ושמח

אחים לנפש
יחד מחברים עולמות